A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2018. október 18.*

„Verseny – Kartellek – Hőstabilizátorok – Az EK 81. cikk megsértését megállapító határozat – Az eredeti határozatot módosító határozat – Megsemmisítés iránti kereset – Az eljáráshoz fűződő érdek – Elfogadhatóság – Bírságok – 10%-os felső határ – Cégcsoport – Egyenlő bánásmód”

A T-640/16. sz. ügyben,

a **GEA Group AG** (székhelye: Düsseldorf [Németország], képviselik: I. du Mont és G. Schiffers ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Rossi, A. Biolan és Bottka V., meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásról szóló, 2009. november 11-i C(2009) 8682 végleges bizottsági határozatot (COMP/38589 – „hőstabilizátorok” ügy) módosító, 2016. június 29-i C(2016) 3920 final bizottsági határozat megsemmisítése iránt az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (ötödik tanács),

tagjai: D. Gratsias elnök, I. Labucka (előadó) és I. Ulloa Rubio bírák,

hivatalvezető: N. Schall tanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2018. február 1-jei tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 A felperes, a GEA Group AG a 2005-ben a Metallgesellschaft AG (a továbbiakban: MG) és egy másik társaság egyesülése útján jött létre. Az MG a végső anyavállalat volt, amelynek 2000 előtt közvetlenül vagy a leányvállalatain keresztül tulajdonában állt a Chemson Gesellschaft für Polymer-Additive mbH (a továbbiakban: OCG) és a Polymer-Additive Produktions- und Vertriebs GmbH (a továbbiakban: OCA).

* Az eljárás nyelve: angol.

2 2000. május 17-én az MG átruházta az OCG-t, amelyet Aachener Chemische Werke Gesellschaft für glastechnische Produkte und Verfahren mbH-vá (a továbbiakban: ACW) neveztek át.

3 A 2000 májusában bekövetkező megszűnését követően az OCA tevékenységeit 2000. augusztus 30-ától egy Chemson Polymer-Additive AG (a továbbiakban. CPA) elnevezésű társaság vette át, amely e napon már nem tartozott azon csoporthoz, amelynek a felperes volt a végső anyavállalata.

A T-45/10. sz. ügy

4 Az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásról szóló, 2009. november 11-i C(2009) 8682 végleges határozatában (COMP/38589 – Hőstabilizátorok ügy) (a továbbiakban: 2009. évi határozat) a Bizottság megállapította, hogy bizonyos vállalkozások megsértették az EK 81. cikket és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás 53. cikkét azzal, hogy versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások két csoportjában vettek részt az EGT egész területén, amelyek egyfelől az ónstabilizátorok ágazatát, másfelől pedig az epoxidált szójaolaj és az észterek ágazatát érintették (a továbbiakban: ESBO/észterek-ágazat).

5 A 2009. évi határozat az 1. cikke (2) bekezdésének k) pontjában megállapította, hogy a felperes felelős az 1991. szeptember 11. és 2000. május 17. között az ESBO/észterek-ágazat piacán elkövetett jogsértésekért.

6 Az MG jogutódjaként a felperes felelősségét a jogsértési időszak teljes egészére vonatkozóan megállapították az 1991. szeptember 11. és 2000. május 17. között az OCG által és az 1997. március 13. és 2000. május 17. között az OCA által elkövetett jogsértésekért.

7 Egyébiránt az OCG jogutódjaként az ACW-t szankcióval sújtották egyrészt az OCG által a teljes jogsértési időszak alatt, vagyis az 1991. szeptember 11. és 2000. május 17. között elkövetett jogsértésért, másrészt az OCA által az 1999. szeptember 30. és 2000. május 17. között elkövetett jogsértésért, miközben ez utóbbi 100%-ban az OCG tulajdonában volt.

8 Az OCA jogutódjaként a CPA-t szankcióval sújtották egyrészt az OCA által az 1997. március 13. és 2000. május 17. között elkövetett jogsértésért, másrészt az OCG által az 1995. szeptember 30. és 1999. szeptember 30. között elkövetett jogsértésért, miközben ez utóbbi 100%-ban az OCA tulajdonában volt. A 2009. évi határozat 2. cikkének második bekezdése értelmében:

„Az [ESBO/észterek-ágazatban] elkövetett jogsértés(ek) tekintetében az alábbi bírságok kerültek kiszabásra:

[…]

31) a [felperes], az [ACW] és a [CPA] 1 913 971 [euró] megfizetéséért egyetemlegesen felelősek;

32) a [felperes] és az [ACW] 1 432 229 [euró] megfizetéséért egyetemlegesen felelősek;

[…]”

9 A Törvényszék Hivatalához 2010. január 28-án benyújtott keresetlevéllel a felperes keresetet terjesztett elő a 2009. évi határozattal szemben.

10 A 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítéletével (T-45/10, nem tették közzé, EU:T:2015:507) a Törvényszék elutasította a felperes keresetét.

T-189/10. sz. ügy

11 2009. december 15-én az ACW felhívta a Bizottság figyelmét arra, hogy a 2009. évi határozatban vele szemben kiszabott bírság – az [EK] 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) bekezdése alapján – meghaladja a forgalmának 10%-os megengedett felső határát (a továbbiakban: 10%-os felső határ).

12 Mivel az ACW-vel szemben kiszabott bírság meghaladta a 10%-os felső határt, a Bizottság 2010. február 8-án elfogadta a [2009. évi] határozatot módosító C(2010) 727 végleges határozatot (a továbbiakban: 2010. évi határozat).

13 A 2010. évi határozatban a Bizottság megállapította, hogy a bírság, amelynek a megfizetésére az ACW-t egyrészt a felperessel és a CPA-val, másrészt a felperessel egyetemlegesen kötelezték, meghaladta a 10%-os felső határt, és így módosítani kell a 2009. évi határozatot (lásd a 2010. évi határozat (2) preambulumbekezdését).

14 A Bizottság abban pontosította továbbá, hogy a felperessel és a CPA-val szemben kiszabott bírság összege nem változik, azonban az ACW-val szembeni bírság összegét csökkenteni kell, és hogy a 2010. évi határozatnak semmiféle következménye sincs a 2009. évi határozat többi címzettjére.

15 A 2010. évi határozat 1. cikke a következőképpen módosította a 2009. évi határozat 2. cikkének második bekezdését:

„A 2. cikk 31) [pontja] helyébe a következő szöveg lép:

»31.a)
a [felperes], az [ACW] és a [CPA] 1 086 129 [euró] megfizetéséért [egyetemlegesen] felelősek;

31.b) a [felperes] és a [CPA] 827 842 [euró] megfizetéséért [egyetemlegesen] felelősek.«

A 2. cikk 32) [pontja] helyébe a következő szöveg lép:

»32) a [felperes] 1 432 229 [euró] megfizetéséért felelős.«”

16 A Törvényszék Hivatalához 2010. április 20-án benyújtott keresetlevéllel a felperes keresetet terjesztett elő a 2010. évi határozattal szemben, és másodlagosan kérte, hogy a Törvényszék módosítsa a vele szemben kiszabott bírság összegét.

17 A 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítéletével (T-189/10, EU:T:2015:504) a Törvényszék a felperest érintő részben megsemmisítette a 2010. évi határozatot. A Törvényszék kimondta, hogy a Bizottság megsértette a felperes védelemhez való jogát azáltal, hogy a 2010. évi határozatot anélkül fogadta el, hogy a felperest azt megelőzően meghallgatta volna.

A megtámadott határozat

18 A 2016. február 5-i levéllel a Bizottság tájékoztatta a felperest, hogy új határozatot szándékozik elfogadni, és felhívta az ACW-t, a CPA-t és a felperest, hogy adják elő írásbeli észrevételeiket.

19 A felperes 2016. március 24-én továbbította írásbeli észrevételeit a Bizottságnak.

20 2016. május 2-i levelében a Bizottság válaszolt a felperes észrevételeire.

21 2016. június 29-én a Bizottság elfogadta a 2009. évi határozatot módosító C(2016) 3920 final határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat).

22 A megtámadott határozat 1. cikke pontosan átvette a 2010. évi határozat 1. cikkének a fenti 15. pontban bemutatott szövegét, amely módosította a 2009. évi határozat 2. cikkének második albekezdését.

23 A megtámadott határozat 2. cikke a bírságok esedékességének időpontját 2010. május 10-ben állapította meg.

Az eljárás és a felek kérelmei

24 A Törvényszék Hivatalához 2016. szeptember 8-án benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

25 A keresetlevél mellékletében a felperes bemutatta a Bizottságnak – a Törvényszék által a T-45/10. és T-189/10. sz. ügynek az e két ügyre vonatkozó eljárásokban történő esetleges egyesítésével kapcsolatban feltett kérdésére választ adó – 2013. március 18-i észrevételeit (a továbbiakban: A.9. melléklet).

26 2016. szeptember 22-én a Törvényszék elnöke pervezető intézkedést fogadott el, hogy feltegye a felperesnek azt a kérdést, hogy az A.9. melléklet bemutatását engedélyezte-e a Bizottság.

27 2016. szeptember 27-én a felperes arról tájékoztatta a Törvényszéket, hogy az A.9. melléklet bemutatásához nem kérte a Bizottság beleegyezését.

28 2016. szeptember 28-i határozatával a Törvényszék ötödik tanácsának elnöke úgy határozott, hogy a ügyiratokból nem távolítja el a keresetlevél A.9. mellékletét, mivel először is a szóban forgó dokumentum a T-189/10. sz. ügyben az ugyanazon felek között korábban folyamatban lévő eljárás eredménye volt, másodszor a T-640/16. sz. ügy kapcsolódik a T-45/10. és T-189/10. sz. ügyhöz annyiban, amennyiben a jelen ügyben megtámadott határozat a 2010. évi határozat T-189/10. sz. ügyben történő megsemmisítését követte, harmadszor pedig az A.9. melléklet a Törvényszék által a T-45/10. és T-189/10. sz. ügyben elfogadott pervezető intézkedésre a Bizottság által adott válaszra vonatkozott.

29 A Törvényszék a 2018. február 1-jei tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszait.

30 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– elsődlegesen semmisítse meg a megtámadott határozatot;

– másodlagosan csökkentse a bírság összegét, valamint a bírság megfizetésére és a késedelmi kamatok kezdőidőpontjára állapítson meg egy a megtámadott határozat elfogadása utáni új időpontot;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

31 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– elsődlegesen a keresetet mint elfogadhatatlant utasítsa el;

– másodlagosan a keresetet mint megalapozatlant utasítsa el;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

32 Keresetében a felperes elsődlegesen azt kéri, hogy a Törvényszék semmisítse meg a megtámadott határozatot, másodlagosan pedig, hogy módosítsa a vele szemben kiszabott bírság összegét.

33 Ellenkérelmében a Bizottság azt állítja, hogy a kereset elfogadhatatlan.

34 Mivel a felperes elsődlegesen a megtámadott határozat megsemmisítését kérte, csak e kérelem elutasítása esetén kell megvizsgálni a felperesnek a vele szemben kiszabott bírság összegének a csökkentésére irányuló, másodlagosan előadott kereseti kérelmét.

Az elfogadhatóságról

35 A Bizottság szerint a felperesnek nem fűződik jogos érdeke ahhoz, hogy a megtámadott határozat megsemmisítését kérje.

36 Egyrészt hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozatban semmiféle új, a felperesnek felróható jogsértést nem állapított meg, másrészt pedig nem módosította a felperessel szemben a 2009. évi határozatban kiszabott bírság összegét, amely határozat a felperes tekintetében jogerőre emelkedett a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítéletet (T-45/10, nem tették közzé, EU:T:2015:507) követően.

37 Így a Bizottság szerint a megtámadott határozat megsemmisítéséből a felperesnek semmiféle előnye nem származhat, mivel ez utóbbi mindenképpen köteles megfizetni a 2009. évi határozat alapján általa fizetendő bírságot.

38 A Bizottság hozzáteszi, hogy ez a 2015. október 6-i Corporación Empresarial de Materiales de Construcción kontra Bizottság ítélet (T-250/12, EU:T:2015:749, 47. és 48. pont) fényében csak akkor lenne másképp, ha a felperes vitathatná a bírság mellett a jogsértésben való részvételét.

39 Másrészt az ACW-vel és a CPA-val szemben a felperessel egyetemlegesen kiszabott bírság nem módosítható, mivel az a 2010. évi határozatból adódik, amely szintén jogerőre emelkedett az ACW és a CPA tekintetében.

40 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperes nem követelheti az ACW-től és a CPA-tól azt, hogy a 2010. évi határozatban megállapítottnál nagyobb vagy attól eltérő felelősséget vállaljanak a 2009. évi határozat alapján fizetendő összeg fedezése céljából.

41 A felperes azzal érvel, hogy a megtámadott határozat címzettjeként kereshetőségi joggal rendelkezik.

42 Hozzáteszi, hogy eljáráshoz fűződő érdekkel is rendelkezik, mivel a megtámadott határozat megsemmisítése arra kötelezné a Bizottságot, hogy fizesse vissza az általa 2016. július 22-én megfizetett bírságot.

43 A kereset elfogadhatatlanságára vonatkozóan a Bizottság által előadott érvelést a felperes tévesnek tartja. Először is az azon az előfeltevésen alapul, miszerint a 2009. évi határozat a bírság beszedésének jogalapját képezi.

44 Márpedig a megtámadott határozat Bizottság általi elfogadását a felperes szerint csak az a tény magyarázhatja, hogy a 2009. évi határozat „helyébe lépő” 2010. évi határozatot megsemmisítette a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítélet (T-189/10, EU:T:2015:504).

45 A Bizottságnak így még el kell fogadnia a felperessel szemben egy új, érdemi határozatot, hogy a bírság kiszabására jogalappal rendelkezzen.

46 Következésképpen a 2009. évi határozatra való semmiféle hivatkozás nem érintheti a kereset elfogadhatóságát.

47 Másodszor a felperes azzal érvel, hogy ha megállapítást is nyer a kereset elfogadhatatlansága, azt a T-189/10. sz. ügyben is meg kellett volna állapítani, mivel a Törvényszék hivatalból köteles volt vizsgálni az említett kereset elfogadhatóságát. Márpedig ennek hiányában nem állapítható meg, hogy a jelen kereset elfogadhatatlan.

48 Harmadszor a felperes azt állítja, hogy érdeke fűződik ahhoz, hogy a Törvényszék határozzon a 2009. évi határozat 2010. évi határozattal módosított rendelkező részéről, amelyet átvett a megtámadott határozat, mivel a T-45/10. sz. ügyben a Törvényszéknek nem volt alkalma határozatot hoznia a társaságok – 2009. évi határozat rendelkező részében említett – közös és egyetemleges felelősségének a meghatározásáról, különösen a 2010. évi határozat megsemmisítését követően.

49 Negyedszer a megtámadott határozat megsemmisítése egyfelől arra kötelezné a Bizottságot, hogy ismét meghatározza a felperes közös és egyetemleges felelősségét annak érdekében, hogy elérje a bírság „jobb” felosztását, másfelől pedig alapját képezhetné egy kártérítési kereset Törvényszék előtt történő megindításának.

50 Ötödször a felperes hangsúlyozza, hogy a kereset nem csupán a „felelősség új megosztásának” a vitatására irányul, hanem a bírság vele szemben való kiszabására, a megtámadott határozat elfogadásához vezető eljárásra és e bírságok megfizetése időpontjának a meghatározására is.

51 E tekintetben mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy a Bizottság a kereset elfogadhatóságának értékelése céljából nem vitatja azt, hogy a felperes kereshetőségi joggal rendelkezik, amit mindenesetre nem lehet komolyan vitatni, mivel a felperes a megtámadott határozat címzettje.

52 Ellenben a Bizottság a felperes eljáráshoz fűződő érdekének hiányára hivatkozik.

53 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely természetes vagy jogi személy által megsemmisítés iránt indított kereset csupán abban az esetben elfogadható, amennyiben a felperesnek érdeke fűződik a megtámadott jogi aktus megsemmisítéséhez, amely érdek feltételezi, hogy e jogi aktus megsemmisítése eredménye folytán előnnyel jár az említett keresetet megindító fél számára (lásd: 2000. július 13-i Parlament kontra Richard ítélet, C-174/99 P, EU:C:2000:412, 33. pont; 2009. szeptember 10-i Akzo Nobel és társai kontra Bizottság ítélet, C-97/08 P, EU:C:2009:536, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2004. szeptember 28-i MCI kontra Bizottság ítélet, T-310/00, EU:T:2004:275, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 A jelen ügyben annak értékelése céljából, hogy a felperesnek fűződik-e érdeke a megtámadott határozat megsemmisítéséhez, mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 2009. évi határozat 2. cikkének 31) és 32) pontja alapján a felperest egyrészt 1 913 971 euró összegű bírság ACW-vel és CPA-val egyetemlegesen történő megfizetésére, másrészt 1 432 229 euró összegű bírság ACW-vel egyetemlegesen történő megfizetésére kötelezték.

55 E bírságok azon jogsértés szankcionálása irányultak, amelyben egyrészt 1995. szeptember 30. és 2000. május 17. között a felperesből, az ACW-ből és a CPA-ból álló, az uniós versenyjog értelmében vett vállalkozás vett részt, másrészt pedig 1991. szeptember 11. és 1995. szeptember 29. között a felperesből és az ACW-ből álló, az uniós versenyjog értelmében vett vállalkozás vett részt.

56 Következésképpen a bírságfizetési kötelezettség ott megállapított egyetemleges jellege miatt nem vitatott, hogy a Bizottság joggal követelhette meg a felperestől a 2009. évi határozat 2. cikkének 31) pontja alapján 1 913 971 eurós bírság, az ugyanezen határozat 2. cikkének 32) pontja alapján pedig 1 432 229 eurós bírság megfizetését.

57 Az egyetemleges kötelezés ugyanis azt jelenti, hogy a Bizottság minden egyes adóstárstól megkövetelheti a fizetendő összeg egészének a megfizetését.

58 A 2010. évi határozat nem módosította e kötelezettség terjedelmét a felperessel szemben.

59 A 2010. évi határozattal ugyanis a Bizottság csupán a 10%-os felső határ ACW-re való alkalmazásával kapcsolatos hibát kívánta korrigálni, amely korrekciót az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése alapján volt köteles elvégezni.

60 E célból a Bizottság a 2010. évi határozattal a 10%-os felső határt az ACW-vel szemben kiszabott bírság teljes összegére alkalmazta, és ezt követően a bírságot 1 086 129 eurós összegre csökkentette.

61 E csökkentéshez a Bizottság e teljes összeget beszámította az azon jogsértés címén az ACW által egyetemlegesen fizetendő bírságba, amelyben a 1995. szeptember 30. és 2000. május 17. között a felperes, az ACW és a CPA vett részt, a bírság fennmaradó részét, vagyis 827 842 eurót, pedig csak a felperesnek és a CPA-nek kellett egyetemlegesen megfizetnie (a 2010. évi határozattal módosított 2009. évi határozat 2. cikke 31) pontjának a) és b) alpontja).

62 Egyébiránt a Bizottság egyedül a felperesre 1 432 229 eurós bírságot szabott ki azon jogsértés címén, amelyben 1991. szeptember 11. és 1995. szeptember 29. között ő és az ACW vett részt, mivel az ACW által fizetendő teljes összeget – a 10%-os felső határ alkalmazását követően – már fedezte az első bírság (a 2010. évi határozattal módosított 2009. évi határozat 2. cikkének 32) pontja).

63 Következésképpen a felperes mindenképpen köteles volt a Bizottságnak megfizetni azon összegeket, amelyek pontosan megegyeztek a 2009. évi határozatban vele szemben eredetileg kiszabott összegekkel.

64 Ezzel szemben a 2010. évi határozat módosította a felperes, az ACW és a CPA között fennálló egyetemlegesség külső viszonyainak meghatározását az egyes bírságok összegének a megfizetése esetében. Egyrészt, ami ezen első bírságot illeti, az ACW és a CPA már csak 1 086 129 euró mértékig egyetemleges adóstársai a felperesnek, és a fennmaradó összeg, vagyis 827 842 euró tekintetében csak a CPA a felperes egyetemleges adóstársa. Másrészt, ami a második bírságot illeti, a felperes egyedüli adósa lett az e címen fizetendő összegnek, vagyis 1 432 229 eurónak.

65 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a felperes ezt követően keresetet indított a 2009. évi határozattal szemben, amelyet T-45/10. szám alatt vettek nyilvántartásba, és a 2010. évi határozattal szemben, amelyet T-189/10. szám alatt vettek nyilvántartásba. Az ugyanazon a napon kihirdetett két külön ítéletével a Törvényszék egyrészt elutasította az első keresetet, másrészt pedig megsemmisítette a 2010. évi határozatot, helyt adva a felperes védelemhez való jogának a megsértésére alapított jogalapnak.

66 Márpedig, bár – amint a Bizottság érvel – annak, hogy a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítéletben (T-45/10, nem tették közzé, EU:T:2015:507) a Törvényszék elutasította a felperes keresetét, az ezen ítélettel szemben benyújtott fellebbezés hiányában az volt a következménye, hogy véglegessé tette

a Bizottság azon megállapításait, amelyek a felperesnek abból adódó felelősségére vonatkoztak, hogy a jogsértés során az ACW-ből, a CPA-ból és a felperesből álló ugyanazon, az uniós versenyjog értelmében vett vállalkozáshoz tartozott, ez a helyzet nem állhat fenn az e társaságok által a 2009. évi határozat 2. cikkének 31) és 32) pontja alapján fizetendő bírságok egyetemleges jellegének a meghatározására. A 2009. évi határozat ezen utolsó részét ugyanis a felperes keresetének a T-45/10. sz. ügyben történő megindítását követően módosította a 2010. évi határozat.

67 A 2010. évi határozat T-189/10. sz. ügyben kimondott megsemmisítése a visszaható hatálya miatt kétségtelenül járhat azzal a következménnyel, hogy visszaállítja az e határozat előtti helyzetet, tehát ismét érvényessé teszi a 2009. évi határozat 2. cikke 31) és 32) pontjának eredeti változatát.

68 Azonban e megsemmisítést követően a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot, amelynek a rendelkező része, amely pontosan megegyezik a 2010. határozat rendelkező részével, ismét módosította a 2009. évi határozat 2. cikkének 31) és 32) pontját.

69 E tekintetben – ellentétben a Bizottság állításával –, bár nem voltak a 2010. évi határozattal szemben a felperes által indított kereset felei, az ACW és a CPA jogi helyzetét a felpereséhez hasonlóan érintette a 2010. évi határozat megsemmisítése.

70 Ugyanis egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a megsemmisítést kimondó ítéletek az uniós jogban abszolút anyagi jogerővel bírnak (1999. szeptember 14-i Bizottság kontra AssiDomän Kraft Products és társai ítélet, C-310/97 P, EU:C:1999:407, 54. pont).

71 Másrészt az ACW és a CPA jogi helyzete a megsemmisített rendelkezések tekintetében kapcsolódik a felperes jogi helyzetéhez, mivel e rendelkezések tárgya a velük szemben azon jogsértések címén kiszabott bírságok összegének a meghatározása, amelyekért egyetemlegesen felelősek, valamint az egyetemlegesség e társaságok közötti, az említett bírságokra tekintettel fennálló külső viszonyainak a meghatározása (lásd ebben az értelemben és analógia útján: 2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 41–52. pont).

72 A 2010. évi határozattal módosított 2009. évi határozat 2. cikkének 31) és 32) pontja módosította a felperes, az ACW és a CPA jogi helyzetét azáltal, hogy a bírságok összegét attól eltérően osztotta fel, mint ahogy azokat e rendelkezések eredeti változata tette.

73 Ugyanez vonatkozik a megtámadott határozat rendelkező részére is, amely a 2010. évi határozat szövegével azonos szöveggel módosította a 2009. évi határozat 2. cikkének 31) és 32) pontját.

74 Egyébiránt a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítéletében (T-189/10, EU:T:2015:504) a Törvényszék csupán a felperes védelemhez való jogának a megsértéséről, nem pedig a 2010. határozat érdemi jogszerűségéről határozott.

75 Így, bár e határozat 1. cikke és a megtámadott határozat 1. cikke azonos rendelkezéseket tartalmaznak, a jelen kereset vezethet az e rendelkezésekben előírt bírságok összegének felperesre nézve kedvezőbb felosztásához.

76 Ezenkívül a megtámadott határozat a késedelmi kamatok kezdőidőpontjának a meghatározására vonatkozó 2. cikk bevezetése által eltér a 2010. évi határozattól, amely rendelkezésnek a megsemmisítése önmagában előnyt jelenthet a felperes számára.

77 Következésképpen a felperesnek érdeke fűződik a megtámadott határozat megsemmisítését kérni, ezért a keresetlevélnek az erre irányuló kérelmei elfogadhatóak.

Az ügy érdeméről

78 A felperes a keresete alátámasztása érdekében öt jogalapra hivatkozik.

79 Az első jogalap az elévülési szabályok megsértésén alapul. A második jogalapot az EUMSZ 266. cikk és a védelemhez való jog megsértésére alapítja. A harmadik jogalap az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) és (3) bekezdésének a megsértésére vonatkozik. A negyedik jogalap az egyenlő bánásmód elvének a megsértésén, az ötödik jogalap pedig a hatáskörtúllépésen és az indokolási kötelezettség megsértésén alapul.

80 Elsőként a negyedik jogalapot kell megvizsgálni.

A negyedik jogalapról

81 A kereset negyedik jogalapja keretében a felperes azt kifogásolja, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, és azt kétszeresen is.

82 Először is a felperes emlékeztet, hogy a 2009. évi határozat alapján az ACW-vel azonos helyzetben van a jogsértési időszakokat illetően.

83 Márpedig azzal érvel, hogy az ACW-re alkalmazott 10%-os felső határ mentesíti ez utóbbit az 1991. szeptember 11. és 1995. szeptember 29. közötti jogsértési időszak tekintetében fennálló felelőssége alól.

84 Így a Bizottságnak a 10%-os felső határ ACW-re való alkalmazását követően ki kellett volna terjesztenie a bírság összege csökkentésének kedvezményét a felperesre, máskülönben a felperes marad az egyetlen felelős e jogsértési időszak tekintetében.

85 Hozzáteszi, hogy a bírság összegének olyan felosztása, mint amely a megtámadott határozatból ered, a hátrányára érintheti a bírság összegének nemzeti bíróságok előtti végleges felosztását, mivel számára lehetetlen a megfelelő bírság összegét illetően visszkeresetet indítani.

86 Másodszor a felperes hangsúlyozza, hogy az összes egyetemleges adóstársat elveszítette, mivel a Bizottság 100%-kal csökkentette az ACW részét azon bírságban, amelyet ez utóbbival egyetemlegesen volt köteles megfizetni, miközben csak 43%-kal csökkentette ACW részét azon bírságban, amelyet vele és a CPA-val egyetemlegesen volt köteles megfizetni.

87 E választás kedvező volt a CPA számára, mivel nem kellett a bírság összegének nagyobb részét viselnie, szemben a felperessel, akire mint egyetemleges adóstársra, de mint egyetlen adósra is magasabb összeget vetettek ki.

88 A felperes azt állítja, hogy a Bizottságnak a 10%-os felső határt arányosan kellett volna alkalmaznia a két bírság összegére, vagyis arra, amelyet vele és az ACW-vel, valamint a CPA-val szemben egyetemlegesen szabtak ki, és arra, amelyet vele és az ACW-vel szemben egyetemlegesen szabtak ki.

89 Bár e felosztás valóban nem volt lehetséges amiatt, hogy a 2010. évi határozat jogerőre emelkedett az ACW-vel és a CPA-val szemben, ugyanakkor a Bizottságnak csökkentenie kellett volna a felperessel szemben kiszabott bírság összegét.

90 E tekintetben pontosítja, hogy e felosztás nem az adóstársak közötti egyetemlegességi viszonyokat, hanem ez utóbbiak és a Bizottság közötti viszonyokat érinti.

91 A Bizottság mindenekelőtt azzal válaszol, hogy a felperes érvelése azon a téves feltevésen alapul, miszerint az ACW-t mentesítették az 1991. szeptember 11. és 1995. szeptember 29. közötti jogsértési időszak tekintetében fennálló felelőssége alól.

92 Hangsúlyozza, hogy a megtámadott határozatban azon bírság maximális összegét határozta meg, amelynek a megfizetésére az ugyanazon, az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozást alkotó minden egyes társaság egyetemlegesen kötelezhető. A Bizottság pontosítja, hogy e maximális összeg semmiképpen sem minősül külön bírságnak, és nem felel meg a jogsértésben való részvétel egy adott időszakának.

93 Emlékeztet továbbá arra, hogy a jogsértést egy az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozás követte el. Az ugyanazon, az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozást alkotó egyes társaságokkal szemben kiszabott bírság nem az említett társaságok jogsértésben való részvételét tükrözi, hanem csak azon maximális összeget, amely az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozás jogsértésben való részvétele miatt tőlük adott esetben követelhető.

94 Egyébiránt pontosítja, hogy az ACW egyetemleges felelősségének a csökkentése miatt a felperesnek nem egyedi bírságot kell megfizetnie, hanem csak a Bizottsággal szemben azon bírság megfizetésére kötelezett, amelyet eredetileg az ACW-vel egyetemlegesen szabtak ki rá.

95 Ezt követően a Bizottság előadja, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a bírság összegét mennyiben lehetett volna számára kedvezőbben felosztani.

96 Végül a Bizottság felhívja a felperest, hogy indítson keresetet a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok előtt, ha úgy véli, hogy a bírság az egyetemleges adóstársak közötti belső viszonyokban őt aránytalanul terheli.

97 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód elve – amely megköveteli, hogy hasonló helyzeteket ne kezeljenek eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható – az uniós jog általános jogelve, amelyet az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikke rögzít (2014. július 11-i Sasol és társai kontra Bizottság ítélet, T-541/08, EU:T:2014:628, 181. pont).

98 A jelen ügyben a felperes két egyenlőtlen bánásmódra hivatkozik. Az első a saját és az ACW helyzetének az eltérő bánásmódjára, a második pedig a saját és a CPA helyzetének az eltérő bánásmódjára vonatkozik.

99 Először is az ACW-hez képest fennálló eltérő bánásmóddal kapcsolatban a felperes azzal érvel, hogy az ACW-hez hasonlóan mentesíteni kellett volna őt a felelőssége alól a 10%-os felső határ ACW-ra való alkalmazása miatt.

100 Azonban hangsúlyozni kell, hogy a 10%-os felső határ ACW-ra való alkalmazása semmiképpen sem mentesíti az ACW-t a jogsértésben való részvétele miatt fennálló felelőssége alól.

101 Ugyanis csak a bírság azon részét csökkentették, amelynek a megfizetésére többek között a felperessel egyetemlegesen köteles.

102 Ráadásul az ugyanazon, az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozást alkotó egyes társaságokkal szemben kiszabott bírság nem az említett társaságok jogsértésben való részvételét tükrözi, hanem csak azon maximális összeget, amelyet az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozás jogsértésben való részvétele miatt a Bizottság tőlük adott esetben követelhet.

103 Következésképpen a felperes és az ACW között semmiféle egyenlőtlen bánásmód nem állapítható meg.

104 Másodszor a CPA-hoz képest fennálló eltérő bánásmóddal kapcsolatban a felperes azzal érvel, hogy a CPA, az ACW és a felperes közötti egyetemleges viszonyokat kizárólag a CPA javára módosították, mivel a felperes egyedül köteles az egyetemleges bírság egy részét viselni.

105 Ugyanis a felperes szerint a Bizottságnak eltérően kellett volna az egyetemleges adóstársak között elosztania a bírság azon részének csökkentését, amelyet eredetileg az ACW-nek kellett megfizetnie.

106 E tekintetben, mivel az egyenlő bánásmódot nemcsak az ACW-re, a CPA-ra és a felperesre egyetemlegesen kiszabott bírság figyelembevételével kell vizsgálni, hanem az ACW-vel és a felperessel szemben egyetemlegesen kiszabott bírság figyelembevételével is, meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bizottság nem tartotta tiszteletben az egyenlő bánásmód elve alapján rá háruló kötelezettségeket.

107 Ugyanis, egyrészt a felperes és a CPA hasonló helyzetben vannak annyiban, amennyiben mindkét társaság az ACW-vel egyetemlegesen köteles megfizetni a bírságot.

108 Másrészt a Bizottság biztosan meghatározhatta volna eltérően a bírság azon részét, amelynek a megfizetésére az ACW és a felperes egyetemlegesen kötelesek maradtak, annak céljából, hogy csökkentse a bírság azon részét, amelynek megfizetésére egyedül ez utóbbi volt kötelezhető.

109 Ez lett volna a helyzet különösen akkor, ha a Bizottság az ACW bírsága összegének csökkentését arányosan osztotta volna el a szóban forgó két egyetemleges viszonyban.

110 Ebben az esetben egyrészt azon bírságok teljes összege, amelynek a megfizetésére az ACW kötelezhető volt a Bizottsággal szemben, nem haladta volna meg a forgalmának 10%-át, másrészt pedig e csökkentést méltányosan osztották volna el az ACW-vel és a felperessel szemben egyetemlegesen kiszabott bírság és a felperessel, az ACW-vel és a CPA-val szemben egyetemlegesen kiszabott bírság között.

111 Így azáltal, hogy a bírság összegének az ACW javára végzett csökkentését kizárólag a felperessel, a CPA-val és az ACW-vel szemben egyetemlegesen kiszabott bírságban vették figyelembe, a Bizottság bármiféle objektív igazolás fennállása nélkül megsértette az egyenlő bánásmód elvét.

112 Következésképpen a negyedik jogalapnak helyt kell adni.

113 Bár e jogalap a megtámadott határozat teljes egészének a megsemmisítéséhez vezethet, a megfelelő igazságszolgáltatás érdekében meg kell vizsgálni a megtámadott határozat 2. cikkére irányuló, a hatáskörtúllépésre és az indokolási kötelezettség hiányára alapított ötödik jogalapot, amely a szóban forgó bírságok esedékességi időpontjára vonatkozik.

Az ötödik jogalapról

114 A két részből álló ötödik jogalap keretében a felperes azt állítja, hogy a megtámadott határozat 2. cikke, amely a bírságok esedékességi időpontját 2010. május 10-ben rögzíti, hatáskörtúllépés és az indokolási kötelezettség hiánya miatt jogellenes.

115 Egyrészt a felperes szerint a bírságok legkésőbb 2010. május 10-éig történő kifizetésére vonatkozó kötelezettség jogellenes azon oknál fogva, hogy ebben az időpontban semmiféle jogalap nem állt fenn az ilyen kötelezettség alátámasztására, és hogy számára mindenesetre teljesen lehetetlen a visszamenőleges hatállyal rögzített ilyen időpont betartása. Másrészt a felperes azt állítja, hogy a határozat a korábbi gyakorlatára tekintettel ellentmondásos, és hogy a Bizottság indokolása inkoherens.

116 A Bizottság a maga részéről vitatja ezt az érvelést. Amellett, hogy úgy véli, hogy a megtámadott határozat kellő indokolást tartalmaz, lényegében azon a véleményen van, hogy a felperes a 2009. évi határozat elfogadásától kezdve köteles volt megfizetni a bírságokat, és hogy a bírságok esedékességi időpontjának három hónappal azt követően történő meghatározása, hogy a 2010. évi határozatot elfogadták, a felperes hasznára vált.

117 A jelen jogalap lényegében arra alapított első részével kapcsolatban, hogy a bírságok esedékességi időpontjának 2010. május 10-ben való rögzítésére vonatkozó alap hiányában hatáskörtúllépés történt, egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottságra ruházott hatáskör magában foglalja a jogosultságot a bírság esedékességi időpontjának és a késedelmi kamatok kezdő időpontjának meghatározására, e kamatok mértékének rögzítésére, a határozat végrehajtási módjának megállapítására, és adott esetben a kiszabott bírság főösszegére és kamataira vonatkozó bankgarancia nyújtásának megkövetelésére, mivel amennyiben ez a hatáskör nem állna fenn, a vállalkozásoknak előnyük származhatna a bírságok késedelmes megfizetéséből, amely gyengítené a Bizottság által – a versenyjogi szabályok alkalmazásának felügyeletére vonatkozó feladata keretében – kiszabott szankciókat (lásd: 2015. április 29-i Total és Elf Aquitaine kontra Bizottság ítélet, T-470/11, EU:T:2015:241, 109. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

118 Másrészt az EUMSZ 299. cikk rendelkezései, miszerint többek között a Bizottság olyan jogi aktusai, amelyek a jogalanyokra vagyoni kötelezettséget rónak, végrehajthatók, alkalmazandók az ezen intézmény bírság kiszabására vonatkozó határozataira (lásd ebben az értelemben: 2012. március 12-i Universal kontra Bizottság ítélet, T-42/11, nem tették közzé, EU:T:2012:122, 29. pont).

119 A jelen ügyben először is meg kell jegyezni, hogy a megtámadott határozat (23) preambulumbekezdése értelmében először is a Bizottság úgy véli, hogy a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítélettel (T-45/10, nem tették közzé, EU:T:2015:507) megerősített 2009. évi határozat marad a bírságok alapja.

120 Másodszor a Bizottság pontosítja, hogy a 2010. évi határozatról értesítő levélben a bírság az e határozattól számított három hónapon belül volt fizetendő. A Bizottság továbbá hallgatólagosan úgy véli, hogy a megtámadott határozatban meg kellett határozni ilyen időpontot.

121 Harmadszor a Bizottság megjegyzi, hogy bár a felperes nyújtott bankgaranciát a 2010. évi határozat megsemmisítésének időpontjáig, e garanciákat ezen időponttól kezdve nem helyettesítette újakkal vagy a fizetendő bírság ideiglenes megfizetésével. Ebből továbbá arra a következtetésre jut, hogy a felperesnek késedelmi kamatot kell fizetnie azon időponttól – vagyis 2015. július 15-től, a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítélet (T-189/10, EU:T:2015:504) kihirdetésének napjától – kezdve, amikor a bírságot már semmiféle garancia nem fedezte.

122 Másodszor, egyfelől meg kell jegyezni, hogy a 2010. évi határozat a 2009. évi határozat 2. cikke 31) és 32) pontja rendelkezéseinek a helyébe lépett, amelyek meghatározták azon bírság összegét, amelyért az felperes, a CPA és az ACW egyetemlegesen voltak felelősek, mégpedig olyan új rendelkezéseken keresztül, amelyek módosították az ACW által fizetendő bírság teljes összegét és a három társaság közötti egyetemleges viszonyokat.

123 Más szóval a 2010. évi határozat hatálybalépésének időpontjában a 2009. évi határozat 2. cikke 31) és 32) pontjának rendelkezései eredeti változatukban már nem voltak alkalmazandók, és nem szolgálhattak alapul a szóban forgó bírságok esedékességi időpontjának a meghatározásához. Kizárólag a 2010. évi határozatról szóló értesítés kézhezvételének időpontja, amely ettől kezdve e bírságok megfizetésére vonatkozó kötelezettség jogalapját képezte, szolgálhatott az ilyen határidő kezdő időpontjaként.

124 Másrészt a 2010. évi határozatot a felperest érintő részben megsemmisítette a Törvényszék a 2015. július 15-i GEA Group kontra Bizottság ítéletben (T-189/10, EU:T:2015:504), és így, amint a felperes lényegében érvel, e határozat nem szolgálhat jogalapként sem a felperesnek a szóban forgó bírságok megfizetésére vonatkozó kötelezettségéhez, sem pedig azok esedékességük időpontjának a meghatározásához.

125 Amint a fenti 67. pontban szerepel, e megsemmisítés kétségtelenül vezethet a 2009. évi határozat 2. cikke 31) és 32) pontja eredeti változatának felélesztéséhez. Azonban e változatot ismét felváltotta a megtámadott határozat 1. cikkéből adódó változat.

126 Így meg kell állapítani, hogy a bírságok megfizetésére vonatkozó kötelezettség kizárólag a megtámadott határozat 1. cikkéből ered, és hogy e bírságok esedékességi időpontját csak az e határozatról szóló értesítés kézhezvételének időpontjától kezdve lehet meghatározni.

127 Ebből következik, hogy az ötödik jogalap első részének anélkül kell helyt adni, hogy vizsgálni kellene a második részt, és hogy a megtámadott határozat 2. cikkét ezen okból meg kell semmisíteni.

128 A fenti megállapítások összességéből következik, hogy anélkül, hogy a kereset többi jogalapját vizsgálni kellene, a megtámadott határozatot teljes egészében meg kell semmisíteni. Mivel a módosításra vonatkozó kereseti kérelmeket csak másodlagosan adták elő, azokat nem kell vizsgálni.

A költségekről

129 A Törvényszék eljárási szabályzata 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Bizottság pervesztes lett, kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke szerinti eljárásról szóló, 2009. november 11-i C(2009) 8682 végleges bizottsági határozatot (COMP/38589 – „hőstabilizátorok” ügy) módosító, 2016. június 29-i C(2016) 3920 final bizottsági határozatot megsemmisíti.

2) A Törvényszék az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.

Gratsias Labucka Ulloa Rubio

Kihirdetve Luxembourgban, a 2018. október 18-i nyilvános ülésen.

Aláírások